

# Насоки

---

EBA/GL/2025/04

4 ноември 2025 г.

## Насоки относно екологичен сценариен анализ

---

Проверка на устойчивостта на институциите по  
отношение на отрицателните въздействия на  
екологичните рискови фактори

# 1. Спазване на насоките и задължения за докладване

## 1.1. Статут на насоките

1. В настоящия документ се съдържат насоки, издадени съгласно член 16 от Регламент (ЕС) № 1093/2010<sup>1</sup>. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 компетентните органи и финансовите институции полагат всички усилия за спазване на насоките.
2. В насоките е представено становището на ЕБО за подходящите надзорни практики в Европейската система за финансов надзор или за това как правото на Съюза следва да се прилага в дадена област. Компетентните органи, както са определени в член 4, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, за които се отнасят тези насоки, трябва да ги спазват, като ги включат в практиките си по подходящ начин (напр. като изменят своята правна рамка или надзорни процеси), включително когато насоките са насочени основно към институциите.

## 1.2. Изисквания за докладване

3. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, най-късно до 16.03.2026 компетентните органи са длъжни да уведомят ЕБО дали спазват или възнамеряват да спазват тези насоки или, в противен случай — да изложат причините за неспазването им. При липса на уведомление в този срок ЕБО ще счита, че компетентните органи не спазват изискването за докладване. Уведомленията следва да се изпращат чрез подаване на формуляра, достъпен на уебсайта на ЕБО, като се посочи референтен номер „EBA/GL/2025/04“. Уведомленията следва да се подават от лица, оправомощени да докладват за наличието на съответствие от името на техните компетентни органи. Всяка промяна в статута на спазването на насоките също се докладва пред ЕБО.
4. Уведомленията се публикуват на уебсайта на ЕБО в съответствие с член 16, параграф 3.

---

<sup>1</sup> Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган), за изменение на Решение № 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/78/ЕО на Комисията (ОВ L 331, 15.12.2010 г., стр. 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2010/1093/oj>).

## 2. Предмет, обхват и определения

### 2.1. Предмет и обхват на прилагане

5. В настоящите насоки са предвидени критериите за определяне на сценариите, които институциите следва да използват, за да тестват своята устойчивост на дългосрочно отрицателно въздействие на екологичните фактори, по-специално свързаните с климата фактори, в съответствие с член 87а, параграф 3 и член 87а, параграф 5, буква г) от Директива 2013/36/ЕС<sup>2</sup>.
6. В настоящите насоки също така се уточнява как свързаните с климата рискови фактори следва да бъдат включени в стрес тест и се определят критерии за сценариен анализ, които могат да се използват за тестване на устойчивостта на институцията по отношение на краткосрочните отрицателни въздействия на екологичните фактори.
7. Настоящите насоки допълват Насоките на ЕБО относно управлението на ЕСУ рискове (EBA/GL/2025/01)<sup>3</sup> във връзка със сценарийните анализи. Настоящите насоки също така допълват Насоките на ЕБО относно стрес тестването на институциите (EBA/GL/2018/4)<sup>4</sup>.
8. Освен това в настоящите насоки се уточнява по-подробно по какъв начин институциите, които са получили разрешение от компетентния си орган да използват вътрешнорейтинговия подход за изчисляване на капиталовите изисквания за всички свои експозиции към кредитен риск или за част от тях, следва да определят и използват сценарии за стрес тестове, които включват екологични рискови фактори, по-специално фактори на физическия риск и риска, свързан с прехода, произтичащи от изменението на климата, като част от своите програми за стрес тестове за кредитен риск, за да изпълнят изискванията, определени в член 177, параграф 2а от Регламент (ЕС) № 575/2013<sup>5</sup>.

---

<sup>2</sup> Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции и инвестиционните посредници, за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на Директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО (ОВ L 176, 27.06.2013 г., стр. 338 ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/oj>).

<sup>3</sup> В Насоките на ЕБО относно управлението на ЕСУ рискове се определят минималните стандарти и референтните методологии за определяне, измерване, управление и наблюдение на ЕСУ рисковете. По-специално в тях се определя съдържанието на плановете, които трябва да бъдат изготвени в съответствие с член 76, параграф 2 от Директивата за капиталовите изисквания (ДКИ). Насоки на ЕБО относно управлението на екологичните, социалните и управленските рискове (ЕСУ) (EBA/GL/2025/01).

<sup>4</sup> В Насоките на ЕБО относно стрес тестването на институциите (EBA/GL/2018/04) са предвидени общи организационни очаквания, методологии и процеси за извършване на стрес тестове от институциите, като е посочено как те следва да се вземат предвид за целите на капиталовата адекватност и управлението на риска.

<sup>5</sup> Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj>).

9. Обхватът на насоките е насочен към екологичните рискове, като се отдава приоритет на климата, както е посочено в мандата. Бъдещото преразглеждане на тези насоки може да включва социални и управленски фактори, при условие че методологиите в тези области позволяват това.
10. Институциите и компетентните органи следва да прилагат настоящите насоки в съответствие с нивото на прилагане, изложено в член 109 от Директива 2013/36/ЕС.

## 2.2. Адресати

11. Насоките са предназначени за компетентните органи, както са посочени в член 4, параграф 2, подточка i) от Регламент (ЕС) № 1093/2010, и за финансовите институции, както са посочени в член 4, параграф 1 от Регламент № 1093/2010, които се явяват също институции в съответствие с член 4, параграф 1, точка 3 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

## 2.3. Определения

12. Освен ако не е посочено друго, термините, използвани и определени в Директива 2013/36/ЕС, Регламент (ЕС) № 575/2013, Насоките на ЕБО относно стрес тестването на институциите (EBA/GL/2018/04) и Насоките на ЕБО относно управлението на ЕСУ рискове (EBA/GL/2025/01) имат същото значение в настоящите насоки.

## 3. Въвеждане

---

### 3.1. Дата на прилагане

13. Настоящите насоки се прилагат от 1 януари 2027 г.

## 4. Цел, управление и пропорционалност при екологичния сценариен анализ

---

### 4.1. Цел

14. Институциите следва да разработят ориентирани към бъдещето подходи и да извършват сценарийни анализи, за да управляват екологичните рискове и да предоставят информация за стратегическите решения. По-специално:
  - а. Институциите следва да използват сценариен анализ, за да определят бизнес рисковете и възможностите, да оценяват уязвимостта на своите портфейли спрямо физически рискове и рискове, свързани с прехода, и да тестват своята устойчивост на потенциални отрицателни въздействия на екологичните фактори, като се започне с изменението на климата.
  - б. Институциите следва да използват сценариен анализ, за да подпомогнат разработването на своята стратегия и процеса на планиране на прехода, както е посочено в Насоките на ЕБО относно управлението на ЕСУ рискове, и да проверят своя бизнес модел по отношение на устойчивостта спрямо екологичните фактори, включително в дългосрочен план.
  - в. Институциите могат също така да използват сценариен анализ, за да повишават осведомеността и да подпомогнат включването на екологичните рискове в корпоративната си култура.
15. При извършването на сценариен анализ институциите следва да осигурят яснота по отношение на целта, очакванията и ограниченията на анализа.
16. От самото начало институциите следва да изготвят надеждно и съгласувано описание за своята визия относно най-вероятното развитие на бизнес средата, в която осъществяват дейност. Това описание следва да послужи като основа за референтния сценарий на институцията, както е посочено в раздел 4.2. То следва да бъде одобрено от висшето ръководство и да се използва последователно (т.е. като се прилага едно и също описание) в цялата организация.
17. Институциите следва постепенно да разработват и прилагат сценариен анализ с цел да го включат в цялостната си рамка за управление (т.е. стратегия, ръководство, управление на риска и операции). Когато използват сценариен анализ, за да проверят устойчивостта на потенциалните отрицателни въздействия на екологичните фактори, институциите следва да вземат предвид следните два допълващи се инструмента в съответствие с раздел 5:

- а. Стрес тест, който може да помогне на институциите да оценят своята финансова (както капиталова, така и ликвидна) устойчивост на екологични сътресения в краткосрочен план.
- б. Анализ на устойчивостта, който следва да помага на институциите да оценяват и, когато е необходимо, да адаптират своя бизнес модел, за да гарантират устойчивостта му в условията на средносрочни до дългосрочни екологични промени.

## 4.2. Управление

- 18. При разработването и прилагането на екологичен сценарийен анализ институциите следва да прилагат правила за управление в съответствие с Насоките на ЕБО относно вътрешното управление<sup>6</sup> и Насоките на ЕБО относно управлението на ЕСУ рискове. Институциите следва да въведат процес, с който да гарантират надеждността на общото описание и сценарии, използвани в техните бизнес линии, и да гарантират, че тези описания и сценарии се преразглеждат редовно, особено в случай на значителни промени в бизнес средата.
- 19. За да се подобри съгласуваността на допусканията и оценките, направени в различните бизнес функции, както и за да се гарантира, че резултатите от анализа на сценариите са подходящи и могат да бъдат използвани от съществуващите процеси, институциите следва да разработят междофункционален подход. С това сътрудничество между множество отдели следва да се гарантира, че експертният опит и заключенията от различни функции допринасят за всеобхватна и надеждна рамка за сценарийен анализ. Институциите следва да обосновават и документират своите сценарийни анализи, включително избора на сценарии и моделиране, направените допускания, използваните заместители за преодоляване на липсата на данни, включените или изключените фактори, както и основните резултати и заключения.

## 4.3. Пропорционалност

- 20. Институциите следва да съсредоточат своите сценарийни анализи върху съществените екологични рискове. За да извършат своята оценка на съществеността, институциите следва да се позовават на Насоките относно управлението на ЕСУ рискове.
- 21. Степента на сложност, обхватът и честотата на сценарийния анализ следва да бъдат съизмерими със съществеността на екологичните рискове, текущия етап на развитие и усъвършенстване на наличните методологии и практики, вътрешните възможности на институцията (като се вземат предвид нейният размер, бизнес модел и сложността на нейните дейности), както и очакваните ползи от упражнението. Когато подробният количествен подход би бил несъразмерен спрямо възможностите на институцията или

---

<sup>6</sup> Насоки на ЕБО относно вътрешното управление съгласно Директива 2013/36/ЕС (EBA/GL/2021/05).

очакваните ползи, институциите биха могли да обмислят опростен подход. В това отношение и когато е оправдано предвид съществеността на рисковете:

- а. Малките и несложни институции могат да разчитат предимно на качествен подход както при краткосрочен, така и при дългосрочен сценариен анализ.
- б. Институциите, различни от големи институции и от малки и несложни институции, може да използват анализ на чувствителността, за да тестват краткосрочната си финансова устойчивост на неблагоприятни екологични фактори. За дългосрочния анализ на устойчивостта те може да разчитат предимно на качествен подход.
- в. За големите институции може да се предвиди опростен подход в контекста на средносрочния и дългосрочния анализ на устойчивостта и на екологичните рискове, които не са свързани с климата, когато анализът на чувствителността би могъл да послужи като първоначална стъпка. С напредъка на тяхното разбиране и способности в управлението на екологичните рискове се очаква постепенно да бъдат интегрирани по-сложни количествени подходи.



## 5. Разработване на екологичен сценариен анализ

---

### 5.1. Канали на въздействие

22. Институциите следва да определят, чрез наблюдение и преценка, най-значимите канали на въздействие, чрез които екологичните рискове могат да повлияят на тяхната експозиция. За тази цел те следва да прилагат структуриран, добре документиран и редовно преразглеждан процес.
  23. Институциите следва да определят надеждни източници на данни, да прилагат прозрачни методологии и ясно формулирани допускания. В съответствие с раздел 4.2 от Насоките относно управлението на ЕСУ рискове институциите следва да събират необходимите данни въз основа на своята оценка на съществеността.
  24. За да определят екологичните канали на въздействие, институциите следва да определят съответните рискови фактори, като вземат предвид както рисковете, свързани с прехода, така и физическите рискове. Неизчерпателен списък на потенциалните както микро-, така и макро канали на въздействие, е представен в приложението.
  25. Институциите следва да оценят степента, в която техните контрагенти могат да бъдат косвено изложени на екологични рискове чрез своята верига за създаване на стойност или чрез потенциални странични ефекти върху местната икономика, като се започне с техните най-големи или с най-голяма концентрация контрагенти. Когато се прецени, че тези косвени въздействия са съществени, институциите следва да обмислят отразяването им в съответните канали на въздействие.
  26. В зависимост от времевия хоризонт на анализа, институциите следва да вземат предвид потенциалните фактори за намаляване или увеличаване на риска. Те могат да включват:
    - а. частно и публично застрахователно покритие — като се вземат предвид съществуващите и потенциалните бъдещи пропуски в застрахователната защита;
    - б. текущите усилия на контрагентите и ориентираните към бъдещето стратегии, свързани със смекчаването на изменението на климата и/или адаптирането към него (напр. планове за преход, когато са налични), включително рисковете, произтичащи от потенциален неуспех или забавяне на ефективното извършване на такъв преход/адаптиране; и
    - в. съответните мерки за адаптиране на местно или правителствено равнище, като същевременно се внимава да не се разчита на прекалено оптимистични действия на правителството или схеми за финансова подкрепа, ръководени от държавата.
-

27. Институциите следва да оценят по какъв начин екологичните рискове - физическите и рисковете, свързани с прехода се разпространяват чрез съответните канали на въздействие и се материализират в установени рискови категории, включително:
- а. бизнес модел и стратегически риск (например по-високи разходи за риск и по-ниска рентабилност);
  - б. кредитен риск (например неизпълнение на задълженията на контрагентите или повишена вероятност от неизпълнение, въздействие върху стойността на обезпеченията);
  - в. пазарен риск (например загуба на стойност на финансови активи, повишена променливост, разширяване на кредитните спредове по определени активи);
  - г. ликвиден риск (например трудности при достъпа до финансиране или ликвидация на активи, повишени ликвидни нужди на потребителите); и
  - д. операционен риск (например внезапни или верижни прекъсвания на процесите, включително липса на персонал и прекъсвания в работата на информационните технологии).

## 5.2. Сценарии

28. При определянето на сценарии, включващи екологични рискове, институциите следва да идентифицират каналите заедно с въздействието на редица взаимосвързани фактори, което да гарантира, че сценариите са възможно най-подходящи. По-конкретно, институциите следва да вземат предвид следното:
- а. социално-икономическия контекст, т.е. допускания за глобалните или регионалните социално-икономически условия, включително ръст на населението, икономическо развитие и социални неравенства; както и други макроикономически фактори, включително инфлация и парична политика, засилен протекционизъм;
  - б. технологичното развитие, т.е. нивото и темпа на иновациите, внедряването на технологиите и наличието на инфраструктура за подкрепа на новите технологии;
  - в. предпочитанията на потребителите, т.е. потенциалните промени в потребителския апетит за стоки и услуги, считани за устойчиви, местно произведени, здравословни.
29. Що се отнася до климатичните рискове, следва да се вземат предвид следните допълнителни фактори:
- а. политиките в областта на климата, т.е. равнището на политическа намеса, насочена към смекчаване на изменението на климата или управление на неговото въздействие чрез политики за адаптиране; това може да варира от много амбициозни до минимални действия;

- б. енергийните системи, т.е. структурата на производството на енергия, потреблението и инфраструктурата, включително зависимостта от изкопаеми горива спрямо възобновяеми енергийни източници;
- в. секторните пътища за постигане на нулеви нетни емисии, т.е. как различните сектори преминават към устойчива икономика и се адаптират към нея, включително, когато е уместно, международните перспективи, като например Международната агенция по енергетика (МАЕ), инициативата „Научнообосновани цели“ (SBTi)<sup>7</sup> или Банковия альянс за нулеви нетни емисии (NZBA)<sup>8</sup>, секторните пътища към декарбонизация, регионалният контекст, сред който най-вече стратегията за Европейския зелен пакт, пакетът „Подготвени за цел 55“ и целта за неутралност по отношение на климата до 2050 г., както и националните политики и стратегията в областта на климата;
- г. нивото на емисиите и последващото въздействие върху климата, т.е. концентрацията на емисиите на парникови газове и как се очаква да се променят температурата и другите биофизични процеси в бъдеще.

30. Що се отнася до други екологични рискове (извън климата), следва да се вземат предвид следните допълнителни фактори:

- а. политиката и регулирането в областта на околната среда, т.е. степента на амбициозност и прилагане на политиките за опазване на околната среда, като например опазването на биологичното разнообразие, регулирането на качеството на водите и въздуха, мандатите в областта на кръговата икономика, ограниченията на вредните химикали и забраните за обезлесяване. Това включва регионални рамки като Закона на ЕС за възстановяване на природата или Стратегията за биологичното разнообразие за 2030 г.;
- б. състоянието на екосистемата, т.е. състоянието и тенденциите в биоразнообразието, деградацията на екосистемата, плодородието на почвата, наличността на прясна вода и нивата на замърсяване. Тези фактори определят базовия екологичен стрес и оказват влияние върху настъпването на рискове, например недостиг на ресурси, изчезване на видове или водна криза;
- в. моделите на земеползване и използване на ресурсите, т.е. степента и интензивността на земеползване (разрастване на градските райони, селско стопанство, минно дело), и моделите на добив на суровини или използване на вода. Неустойчивото използване може да засили влошаването на състоянието на околната среда и да предизвика социални или икономически критични точки;

---

<sup>7</sup> SBTi е глобално партньорство (между плана за развитие на способностите (CDP), Глобалния договор на ООН, Института по световните ресурси (WRI) и Световния фонд за природата (WWF), което помага на компаниите и финансовите институции да определят цели за намаляване на емисиите на парникови газове, които са в съответствие с **целите** по линия на Парижкото споразумение (ограничаване на затоплянето до много под 2°C и стремеж към 1,5°C).

<sup>8</sup> NZBA е водена от промишлеността инициатива, създадена от ООН и стартирана през 2021 г. в рамките на *финансовия альянс от Глазгоу за нулеви нетни емисии (GFANZ)*, която осигурява обща рамка, чрез която банките да приведат портфейлите си в съответствие с нулеви нетни емисии до 2050 г. чрез приемането на секторни цели.

- г. зависимостта на веригата на доставки от екосистемите, т.е. степента, в която секторите или регионите разчитат на екосистемни услуги като опрашване, филтриране на водата или наличност на суровини. Прекъсването на тези услуги може да доведе до секторни загуби, например в селското стопанство, горското стопанство, рибарството, храните или текстила.

31. Институциите следва да използват надеждни сценарии, основани на най-новите научни познания, както и на сценарии и ресурси, предоставени от широко признати международни или регионални организации, например:

- а. за климатичните рискове: Междуправителственият комитет по изменението на климата (МКИК), Мрежата за зелена финансова система (NGFS), Международната агенция по енергетика (МАЕ), Програмата на ООН за околната среда (ЮНЕП), Съвместният изследователски център на Европейската комисия (JRC на ЕС) или национални правителствени или неправителствени органи;
- б. за другите екологични рискове, извън климатичните: междуправителствената научно-политическа платформа за биологично разнообразие и екосистемни услуги (IPBES), специализираните агенции на Организацията на обединените нации<sup>9</sup>, Европейската агенция за околна среда (ЕАОС)<sup>10</sup>, Института по световните ресурси (WRI)<sup>11</sup>, както и научнообосновани оценки, разработени на регионално или национално равнище (например национални стратегии за биоразнообразие, планове за управление на почвите и водите или рамки за мониторинг на замърсяването).

32. Институциите следва да усъвършенстват и адаптират избраните сценарии въз основа на целта, обхвата и степента на детайлност на извършвания анализ. Когато провеждат стрес тестове институциите например биха могли да вземат предвид относително краткосрочни сценарии, като се съсредоточат повече върху резки физически рискове (т.е. внезапно възникване на екстремни климатични явления), отколкото върху хронични физически рискове (т.е. постепенна промяна в климатичните условия) и като наблегнат в по-голяма степен отколкото при по-дългосрочните сценарии върху потенциалните отрицателни последици от силното прекъсване на връзката между програмата за регулиране на околната среда, бизнес цикъла и нагласите на потребителите и пазара.

33. Институциите следва да гарантират, че сценариите са добре съгласувани с уникалните рискови характеристики на техните портфейли и бизнес модел, чрез коригиране на сценариите, когато това е необходимо и възможно.

---

<sup>9</sup> Специализираните агенции на ООН включват ЮНЕП, Организацията на ООН за прехрана и земеделие (ФАО), ГВО (Глобалните перспективи за биологичното разнообразие), която е водещата рамка на Конвенцията за биологичното разнообразие — КБР за проследяване на напредъка в световен план в областта на биологичното разнообразие, и други, които са от значение за наблюдението на околната среда и политиката.

<sup>10</sup> ЕАОС е орган на ЕС, който осигурява рамка за данни за околната среда и политическа подкрепа.

<sup>11</sup> WRI е научноизследователски институт, който разработва рамки за устойчиво управление на ресурсите и действия в областта на климата.

34. Когато даден сценарий не включва някои от елементите, изброени в точки 29 и 30, институциите следва да оценят потенциалната същественост на тези фактори и да преценят до каква степен резултатите от анализа следва да бъдат коригирани въз основа на експертна преценка.
35. Когато определят сценарии, институциите следва да вземат предвид както физическия риск, така и риска, свързан с прехода. Дори ако моделирането може да доведе до определяне на отделни сценарии за всеки от тези рискове, институциите следва да осигурят достатъчна съгласуваност между сценариите, като се има предвид, че рисковете са строго взаимосвързани в дългосрочен план.
36. Институциите следва да изберат специфичните аспекти на риска, свързан с прехода, и опасностите, свързани с физическия риск, обхванати от сценария, въз основа на своята оценка на съществеността, която може да се различава в зависимост от съответния времеви хоризонт.
37. Институциите следва да гарантират, че сценариите са съгласувани вътрешно. Поспециално траекторията на отделен ключов фактор не следва да се разглежда изолирано, а във връзка с траекторията на останалите ключови фактори. Допусканията относно икономическия растеж например следва да бъдат в съответствие с тези относно търсенето на електроенергия и внедряването на технологии.
38. При прилагането на принципа на пропорционалност институциите може първоначално или в зависимост от размера, естеството и сложността на своите дейности или от своята оценка на съществеността на екологичния риск да се съсредоточат върху по-тесен обхват, да използват по-малко входящи фактори, да определят по-прости сценарии и/или да използват опростени подходи.

### 5.3. Анализ на чувствителността

39. Когато разработват сценариен анализ, институциите може да обмислят използването на анализ на чувствителността като по-опростен и практичен инструмент. Макар и по-малко сложен от пълния сценариен анализ, този подход може да осигури на институциите приблизителна оценка на най-съществените въздействия, свързани с екологичните рискове.
40. Освен това институциите може да използват анализ на чувствителността, за да проучат нововъзникващите рискове (напр. природата, недостига на ресурси) или много дългосрочните рискове (напр. въздействието на увеличаването на честотата и сериозността на физическите рискове през 2050 г. и след това).

## 6. Видове екологичен сценариеен анализ

---

### 6.1. Стрес тестове

41. Институциите следва да включат факторите на околната среда в своята рамка за стрес тестове, разработена в съответствие с Насоките на ЕБО относно стрес тестването на институциите.
42. В съответствие с член 177, параграфи 2 и 2а от Регламент (ЕС) № 575/2013 от институциите, използващи вътрешнорейтинговия подход, се изисква редовно да извършват стрес тестове за кредитен риск, които отчитат въздействието на утежнени, но правдоподобни сценарии за рецесия и които включват *„ЕСУ рисковите фактори, по-специално тези, водещи до физически рискове и рискове, свързани с прехода, произтичащи от изменението на климата“*. Методологията за извършване на стрес тестове съгласно този член следва да бъде съгласувана, доколкото е целесъобразно, с методите, посочени в раздел 4.7.1 от Насоките на ЕБО относно стрес тестването на институциите
43. За целите на стрес тестването институциите следва да използват базов сценарий, както и набор от неблагоприятни сценарии, които са определени като сериозни (т.е. риск от резки пазарни движения), но правдоподобни (т.е. вероятни в рамките на разумното) сценарии.
44. При определяне на своя базов сценарий институциите следва да направят допускането, че настоящите условия и тенденции, включително очакваните тенденции в екологичните рискове, ще продължат, без да допускат прекомерни сътресения или промени в политиката. Когато е вероятно да доведат до съществени въздействия, политиките, които са приети или предстои да бъдат приети през разглеждания период следва да бъдат взети под внимание в базовия сценарий.
45. За набора от неблагоприятни сценарии институциите следва да разглеждат екологичните сътресения в качеството им на сътресения по подобие на други. При съчетание на сътресения с различен произход, институциите следва да проучат позадълбочено последиците от тези комбинирани рискове, с които въздействията биха надхвърлили обхвата на просто агрегиране на въздействията от климатичния, екологичния и макроикономическия сценарии, анализирани поотделно.

46. Когато включват екологичните променливи в своята съществуваща рамка за стрес тестове, институциите следва да извършат задълбочен анализ на пропуските в своите модели на стрес тестове, за да определят областите, в които настоящите възможности за моделиране трябва да бъдат подобрили, за да се отчетат по подходящ начин екологичните рискове. Като се има предвид, че екологичните рискове не се обхващат главно от икономически променливи, институциите следва да обмислят задълбочено преразглеждане на своите подходи, вместо множество ad hoc корекции.
47. За да се улесни плавното интегриране на екологични променливи, може да се наложи институциите да тестват новите подходи или модулите на екологичните рискове поотделно, преди да ги интегрират напълно. На етапа на тестване институциите следва да подхождат с предпазливост, когато използват резултатите от стрес тестове за вземане на решения.
48. Институциите следва да гарантират, че промишленият сектор и измеримите характеристики, свързани с държавата или географското местоположение, са надлежно взети предвид в техните модели на стрес тестове. Когато разработват нови модели или разширяват детайлността на съществуващите модели, институциите следва да въведат променливи, чувствителни към екологичните рискове, във връзка с определянето на каналите за въздействие, предвидени в раздел 5.1.
49. Когато е възможно и като вземат предвид своята оценка на съществеността, институциите следва да прилагат екологични сътресения, свързани с неблагоприятни сценарии, директно на равнището на експозицията. За рискове, чиято същественост е предимно резултат от ефект на концентрация, институциите следва да прилагат сътресенията към групи контрагенти със сходен профил на експозицията към екологични рискове.
50. Институциите може да използват допускане за статичен счетоводен баланс, но се насърчават да включват, доколкото е възможно, значителни промени в състава на портфейлите си, произтичащи от одобрената стратегия на институцията, когато такива промени се очаква да настъпят по време на периода на стрес теста. В допълнение институциите може да използват подход с цялостен динамичен баланс в съответствие със своите практики и нужди.
51. Институциите следва постепенно да включат факторите на околната среда в своите модели на стрес тестове, като започнат с модели на кредитния риск, и да се стремят да обхванат постепенно въздействието на промените в околната среда върху други традиционни рискови категории, включително пазарния, операционния и ликвидния риск във всички съответни портфейли, сектори и географски райони.

52. Чрез дерогация от точка 15 от Насоките на ЕБО относно стрес тестването на институциите, институциите не са задължени да включват екологичните рискове в своите обратни стрес тестове. Може да направят това на доброволен принцип, ако сметат, че е полезно.

## 6.2. Анализ на устойчивостта

53. Институциите следва да изготвят своя анализ на устойчивостта с оглед да оценят способността си да поддържат стратегическата си ориентация и рентабилност при неблагоприятни условия.
54. Като отправна точка за анализа на устойчивостта институциите следва да извършат задълбочен анализ на средата, в която извършват дейност, и на очакваното ѝ развитие в обозримото бъдеще.
55. Въз основа на това институциите следва да определят свой собствен референтен сценарий, т.е. сценарий, който отразява най-вероятната екологична посока, която бъдещото развитие би могло да поеме според институцията. Този вътрешен референтен сценарий се основава на базовия сценарий, използван за стрес тестовете, но обхваща дългосрочен хоризонт и в резултат на това може да се отклонява в различна степен от темпа на наблюдаваните тенденции.
56. В допълнение към референтния сценарий институциите следва също да изберат набор от отделни алтернативни сценарии, имащи за цел да обхванат широк спектър от правдоподобни алтернативни варианти.
57. Когато извършват анализ на устойчивостта, институциите следва да вземат предвид веригите за обратна връзка, произтичащи от адаптирането на финансовия сектор към нарастващите рискове (напр. намаляване на застрахователното покритие в уязвими по отношение на климата региони, което понижава стойността на активите и кредитоспособността, което от своя страна увеличава финансовите загуби и ограничава бъдещите инвестиции) и неговия принос за нуждите от финансиране на икономиката. За тази цел институциите следва да наблюдават движенията в преразпределянето на капитал и възможните ефекти на изтласкване в сектори или подсектори, които са най-силно засегнати от усилията за преход (напр. изместване от секторите с висок въглероден интензитет поради повишено възприемане на риска или прекомерно съсредоточаване на инвеститорите върху „зелените“ активи, което води до неправилно ценообразуване и намалена наличност на финансиране за секторите в преход или уязвимите МСП).
58. Успоредно с този задълбочен анализ на средата, в която работят, институциите следва да определят основните характеристики на текущия си бизнес модел, включително заложената рентабилност, комбинацията от активи и пасиви, пазарния дял, структурата на финансиране, ключовите фактори за успех и ключовите зависимости.



59. Като комбинират този анализ на източниците на рентабилност на своя бизнес модел и своя референтен сценарий, институциите следва да изготвят прогнози за своята коригирана спрямо риска рентабилност и някои други значими показатели (включително екологични показатели) за различните си дейности за период от най-малко 10 години. За да поставят под съмнение устойчивостта на своята стратегия, институциите следва да възпроизведат прогнозите, направени въз основа на техния референтен сценарий, с набора от алтернативни сценарии.
60. Институциите следва да разделят анализа на няколко времеви хоризонта, като същевременно гарантират съгласуваност между различните хоризонти. Това ще способства да правят относително по-точни прогнози в краткосрочен план (например за по-малко от пет години). С удължаването на времевия хоризонт институциите могат да използват диапазони за очакваните резултати от прилаганата стратегия и за другите ключови показатели.
61. За анализа на устойчивостта институциите следва да използват допускане относно ограничен динамичен портфейл, което ограничава промените в основните им портфейли до тези, предвидени в съществуващата им стратегия. По-специално институциите следва да гарантират, че прогнозите им са съгласувани с целите, определени в техния план в съответствие с член 76, параграф 2 от Директива 2013/36/ЕС. Като допълнение институциите може да използват допускане относно цялостен динамичен портфейл, което включва както очакваните промени в екологичните фактори, така и очакваната им реакция на тези промени.
62. Анализът на устойчивостта следва да осигури на институциите оценка на жизнеспособността на техния бизнес модел и устойчивостта на тяхната стратегия при всеки от тестваните сценарии. Институциите следва да вземат предвид констатациите от пълния набор от сценарии, а не само да се съсредоточат върху тези от сценариите от средния диапазон (т.е. сценарии, които се отклоняват само умерено от референтния сценарий). В резултат на това прилагането на анализ на устойчивостта следва да помогне на институцията да оцени и, когато е необходимо, да коригира стратегията си (включително плана си за преход), за да гарантира своята устойчивост към алтернативни неблагоприятни сценарии.

### 6.3. Текущ мониторинг и експертна оценка

63. За да подобрят надеждността на своите модели, институциите следва да обмислят поставянето под съмнение на своя подход към калибрирането, като:
- сравняват резултатите и допусканията си с външни, включително надзорни, наблюдения от надеждни източници, за да оценят последователността на собствените си допускания и резултати;
  - използват анализи на чувствителността, за да тестват степента на стабилност и последователност на резултатите от техните модели или за да установят
-

въздействието от потенциални нелинейни фактори, които не са включени в сценариите;

- в. когато се използва модел на трета страна, проверяват дали рамката за валидиране на външните доставчици е в съответствие с Насоките на ЕБО за възлагане на дейности на външни изпълнители.

- 64. За да отстранят оставащите недостатъци на използваните стрес тест модели, институциите следва да обмислят отчитане на въздействието на факторите, които на този етап не могат да се интегрират (например рискове, произтичащи от веригата на създаване на стойност на контрагентите, критични точки, ефекти на разпространяване и др.), като коригират по консервативен начин резултатите от своите модели въз основа на експертна преценка.
- 65. По-общо казано, институциите следва да използват експертна преценка, когато извършват количествени анализи, за да компенсират непълните или приблизителни данни за околната среда, липсата на наблюдавани исторически корелации и други ограничения на моделите.
- 66. Институциите следва да осигурят редовно наблюдение на значимите промени в своята среда (включително стратегията на контрагентите за справяне с екологичните рискове), за да може използваните сценарии и подходи за моделиране да са актуални. Честотата, с която се извършват сценарийни анализи, следва да бъде адаптирана към нуждите и практиките на институциите.
- 67. Сценарийният анализ следва да бъде разработен, като се взема предвид адаптивността и моделирането, за да се даде възможност за постоянно усъвършенстване успоредно с развитието на околната среда и знанията. Институциите следва да са запознати с най-новите научни познания.

# Приложение: списък с потенциални канали на въздействие, които институциите може да вземат под внимание

---

## За рисковете, свързани с прехода:

Институциите следва да вземат предвид рисковете, свързани с прехода, произтичащи от преминаването към по-устойчива и нисковъглеродна икономика. Те може да включват политически и правни рискове (като например нови механизми за ценообразуване на въглеродните емисии или по-строго законодателство в областта на околната среда), технологични рискове (като например остаряване на активите с високи емисии) и пазарни рискове (като например промени в предпочитанията на потребителите или моделите на търсене).

### Микроикономически канали:

- Предприятията вече не са рентабилни или са прекомерно задлъжнели, или са изложени на риск да станат такива поради нарастващите разходи, свързани с околната среда (напр. разходи за преход към по-екологични технологии, вериги на доставки и производствени процеси, нарастващи разходи за енергия, увеличаване на данъците върху емисиите, колебания в цените на суровините, премии за недостиг на ресурси) и/или промени в предпочитанията на потребителите и конкурентната динамика.
- Активите са невъзвръщаеми или значително обезценени или са изложени на риск да станат такива, тъй като вече не са пригодени към текущите стандарти или предпочитания на потребителите.
- Предприятията носят правна отговорност когато е налице частична невъзможност да приведат дейността си в съответствие с прехода.
- Домакинствата понасят разходите по прехода (напр. разходи за привеждане на имотите в съответствие със стандартите или капиталова загуба при продажба, повишени данъци, повишени цени на енергията, повишени разходи за основни стоки и услуги), които оказват значително влияние върху финансовото им състояние и търсенето на кредити.

### Макроикономически канали:

- Съществена промяна в енергийния микс, нивата на цените на енергията и моделите на енергопотребление — предизвикана от усилията за смекчаване на климатичните промени, контрола на замърсяването, недостига на ресурси и др. — която засяга цялата икономика;
- Значителни промени в цените, особено за енергоемки или вредни за околната среда продукти;
- Промени в производителността;
- Напрежение на пазара на труда, което води до безработица и сектори, изложени на натиск поради липсата на квалифицирани работници;
- Промени в потребителските и пазарните предпочитания;
- Други въздействия върху международната търговия, правителствените приходи, фискалното пространство, лихвените проценти и обменните курсове.

### За физическите рискове:

Институциите следва да вземат предвид рязко настъпващите рискове в резултат на нарастващата честота и сериозност на екстремните климатични или метеорологични явления (като например горещи вълни, наводнения или замърсяване на водните източници) и хроничните рискове, произтичащи от дългосрочни промени в климатичните и метеорологичните модели (като например покачване на средните температури, покачване на морското равнище или спад в опрашването).

### Микроикономически канали:

- Рентабилността на предприятията е засегната от сериозни смущения в стопанската дейност или веригата за създаване на стойност поради силно неблагоприятни екологични условия, от постепенно влошаване, дължащо се на условията на труд, или от нарастващите разходи (напр. разходи за адаптиране, цена на ключови суровини);
- Доходът на домакинствата е засегнат от смущения на околната среда, от постепенно влошаване на икономическите дейности или от въздействие върху здравето;
- Активите на предприятията или имуществото на домакинствата са увредени от силно неблагоприятни метеорологични условия или постепенно се влошават (например свиване и издуване на глините);
- Предприятията и домакинствата имат по-високи разходи за поддръжка и адаптиране или дори разходи за ремонт.

### **Макроикономически канали:**

- Верижният ефект от силно неблагоприятни метеорологични условия, инциденти със замърсяване, недостиг на вода и други последици от глобалното затопляне и влошаването на състоянието на екосистемите за цялата икономика на определен географски район;
- Значителни промени в цените поради сътресения в предлагането, водещи до инфлационен натиск;
- Намалена производителност на работната сила и въздействие върху здравето;
- Смущения във веригите на доставки и недостиг на ресурси;
- Миграции и премествания.